

Kim Kielsens nytårstale

Taler

Kim Kielsen
Formand for Grønlands
Landsstyre

Dato

1. januar 2018

Omrstændigheder

Kim Kielsens nytårstale for Grønlands landsstyre ved årsskiftet 2019/2020. Talen holdes på Grønlandsk, men offentliggøres i en dansk version på Landsstyrets hjemmeside.

1 Asasakka innuttaaqatikka.

Ukioq pisoqarfioqisoq naavoq, nutaarlu aallartilluni. Innuttaasut tamaasa ukiumi qaangiuttumi qutsavigumavakka. Tamassi ilaqtuttassinnut,
5 suliffissinnut nunagisassinnullu sullissisimavusi. Qanortoq ukioq nutaaq tamassinnut angusaqrluarfiugili.

Ukiumi aallarnikkatsinni Inatsisartuni ilaasortassatsinnik qinersisussaavugut.
Qinersinerup kingulliup kingorna tassa ukiut pingasut sinnerlugit
10 ingerlareerput, naalakkersuisooqatigilertakkavullu politikkikkut
suleqatigiilluarfigalugit ulapiffigisimavagut. Suliniutpassuit nutaat angisuullu
ukiut pingasut ingerlanerini aallarnisarsimavagut. Pissangananngitsuunngilarlu
qinersisartutta suliat inernerinik qanoq naliliumaarnerat. Pissanganarlunilu
nuannertuaannarpoq innuttaasut oqartussaaqataanermikkut pissaanertik
15 atorlugu aalajangiisinnassusertik takutittussanngoraangassuk.

Namminiilivilluta pituttorsimajunnaarnissarput tamatta
qamaniittutigisarparput, inuiannimi kikkunniliuunniit kissaataasarpoq
qulangersimaneqarani inuunerup nammineq oqartussaaaffiginissaa. Siumulli
20 alloriarnerit angisuut aalajangersaavigitinnagit nunatsinni sanngiinnerpaat
puigornagit eqqarsaatigisariaqarpavut. Naalakkersuisut Siulittaasuattut
pisussaaffeqarpunga inuiaqatigiinni sanngiinnerpaat puigorneqannginnissaat
isumagissallugu – asuli sunniuteqanngitsutut pineqannginnissaat.
Ineriartornerup qamutaani ingerlaarnitsinni tamatta inissaqaratta.

25

Namminiilivinnissamut aningaasaannaat apeqqutaanngillat.

Namminiilivinniarutta pineqarputtaaq kinaassuseq, naleqartitat
kiffaanngissuserlu. Eqqarsaatigilaariarsiuk qanoq
30 angusaqartigisinnaagaluartugut mattussuinata inoqatitsinnik
ilaserinninnerusuugutta. Aammalu qanoq angusaqartigisinnaagaluartugut
immitsinnut nersualaarnerusuugutta uparuartuutiinnarata. Upperaara
inuaqatigiulluta nammaqatigiinnitsigut, tapersersoqatigiinnitsigut
ataatsimoorussinitsigullu naligiinnerusumik immitsinnullu naleqartinnerulluta
35 angusaqarluarnererusinnaasugut.

Naligiinnerulernissaq qitiutillugu Naalakkersuisuni aalajangersaavugut
innaallagissap erngullu assigiimmik akeqalernissaat ullumimiit kingumut
atuutilissasoq. Iluarsaaqqiinerup taassuma kinguneranik nunatsinni
40 sumiikkaluaruttaluunniit tamatsinnut atugassarititaasut ullumimiit
oqinnerulissapput – pingaartumik illoqarfinni minnerusuni nunaqarfinnilu.
Najukkani appaaffigineqarnerpaasuni ilaqtariit marlunnik qitornallit ukiumut
8.000 kr. angullugit innaallagissamut imermullu sipaarsinnaalerpaat.

45 Ineqarneq eqqarsaatigalugu iluarsaaqqinnerit ingerlatilerutterpavut, taakkulu
sinerissami nammineerluni illuliornissamut periarfissavut
pitsaanerulersittussaavaat. Illuutileqatigiit inissialiornerillu
atingaasalersorneqartarerat pillugu inatsisiliat nutaat namminerisamik
initaarnissaq pilerinarnerulersittussaavaa, pingaartumik illoqarfinni minnerni
50 nunaqarfinnilu.

Isumaginninnikkut ineqarnikkullu pisussaaffitsinnut innarluutilinnut,
siusinaartumik soraarnerussutisiaqalersimasunut utoqqarnullu
atugassarititaasut pitsangorsarnissaat naalakkersuisuni pingaartipparput.
55 Ukiuni kingullerni iluarsaaqqinnerit ikigisassaanngitsut ingerlanneqartut
inuppassuarnut siunissami sunniuteqartussaapput. Tamakku
ataatsimoortikkaanni suliniutaapput inuaqatigiinni sanngiinnerusortatta
isumagineqarluarnerunissaannik siunertallit. Aaqqissuusseqqinnissat
iliuarsaaqqinnissallu eqqartorneqarnerujussuat asuli oqalunnerunngitsoq
60 tassuuna erserpoq.

Nunatsinni ilarpassuavut ullumikkut utoqqalinissaminnt
ileqqaagaqartuupput, imminnut inuaqatigiinnullu iluaqutaasussamik. Tassani
aamma eqqarsaatigaakka SIK-p isumaqatigiissutai naapertorlugit akissarsisartut;
65 sulili amerlaqaat namminerisaminnik ileqqaagaqalersimanngitsut.

- Taamaattumik Inatsisartuni amerlanerussuteqartut akuersipput
inatsisiliortoqassasoq ukioq nutaaq aallarnerfigalugu kikkut tamarmik
soraarninngornissaminntu ileqqaagaqartalernissaannik aalajangersaasumik.
- 70 Inatsit aqqutigalugu kikkulluunniit inuussutissarsiorsinnaasut
soraarninngornissaminntu ileqqaagaqartalernissaat
pisussaaffinngortinneqarpoq. Taamaalillutik ilarpassuavut soraarninngorunik
aningaasaqarnikkut toqqisisimanarnerusumik atugaqarsinnaalissapput.
- 75 Kingullermik qinersisoqarmalli Naalakkersuisuni sulinitta ilisarnaatigaa
iluarsaaqqiinertigut inuit ataasiakkaat ilaqtariillu siunissami periarfissaat
pitsaanerulersikkusullugit ilungersuuteqaratta, kikkulluunniit inuiaqatigiit
piorsarneqarneranni ikorfartueqataanissaminntu periarfissaqassapput.
- 80 Isumaga malillugu Naalakkersuisut ukiuni aggersuni iluarsaaqqinnertigut
suliniutigissavaat ineriertitsinikkut inuttaasullu atugaasigut siuarsanissaq.
Ilinniagaqarnissap suliffeqarnissallu suli pilerinarnerulersinnissaat
ilungersuutiginerusariaqarpavut, assersuutigiinnarlugu suliffeqartut tamanut
atuuttumik ilanngaateqartinneqalernerisigut, taassumalu ilutigisaanik pisortat
- 85 ikorsiissutaannik suliffissaqartitsiniarnikkullu iluarsaaqqiinertigut.
- Suliniutit tamakkua qulakkeerinneqataaffigissavaat ukiuni aggersuni
sumiiffimmi najugallit sulisoralugit sapinngisamik siuarsanissaq.
Taamaaliornerup inuiaqatigiit, suliffiit, kommunillu iluaqusissavai,
- 90 inuiaqatigiinnilu assigiinngitsunik atugaqarnermik nalimmassaaqataassalluni.
- Suliniutit kinguneqarnerannut takussutissat pingarnerit ilagaat 2014-imiilli
suliffissaaleqisut ikiliartuinnarsimanerat. Oktoberimi 2017-imi suliffissaaleqisut
ukiut pingasut ingerlaneranni 1.000-t sinnerlugit ikilisimapput.
- 95 Suliffeqarnikkut iluarsaaqqiinerup annertuup kingunerit taamaalilluta
takusinnaalerpavut, ilaqtigut ilinniaqqinnissamut suliffeqalernissamut
piareersarfik Majoriaq aqqutigalugu suliffeqanngitsunik kiffartuussineq
malunniukkiartulerpoq.
- 100 Hans Lyngep taalliaa issuarpara:

"Inuuusuttunut oqarumavunga: Suunngippallaarlutit misigiguit, ajornartumik
suliniuteqarit,
sulinikkut anersaap alliartortissavaatit ajugaasunngortillutit.

Sumiippat piginnaassutsit nuannaartorinartitatit?
Illit nammineq ilinniipput atorneqassappullu alliartussagamik!"

110 Meerartavut tassa nunatta pisuussutaani pingarnerpaat, uagullu suliassatta
pingarnerit ilagaat asanninnermik toqqisisimanermillu tuniorassallugit. Sulili
amerlaqaat meeqqat angerlarsimaffinni sumiginnagaallutik peroriartortut.
Tamatta meerartatta ajunnginnerusunik atugaqarnissaannut
akisussaaffeqarpugut, Naalakkersuisuni, kommunini, suliffeqarfinni
115 minnerunngitsumillu ilaqtariinni.

Naalakkersuisuni suliuarpuget meerartatta sullinneqarnerat periarfissaallu
pitsaanerulersikkumallugit. Siorna upernaakkut akeqanngitsumik
katsorsartissinnaaneq akuerineqarpoq. Kingusinnerusukkut meeqqat pillugit
120 inatsit nutaaq atuutilersinneqarpoq, FN-ip meeqqat pillugit aalajangersagaanik
toqqammavilik. Inatsit nutaaq taanna qitiulluinnarpoq meeqqat inuusuttullu
inuuniarnikkut aarlerinartorsiortut ikiorniarneranni. Aammali imigassaq
pillugu inatsit nutaaq tassaassaaq meeqqat inuusuttullu siunissami
pitsaanerusunik atugaqalernissaannut iluaqutaasussaq.

125 Suliniuteqartuarnissaq pisariaqarpoq. Angorusutarmi suli ungaseqaaq.
Nikallornaveersaararlunili meeqqat inuusuttullu atugaasa
pitsanngortinniarneranni ataatsimoorussigaanni angusaqalissaagut, alloriarnerit
ataasiakkaarlugit, kinguaariit tulliit iluaqutigisinnaasaannik.

130 Suliniuteqarfigisassat angisuut ilaat aamma uani eqqaarusuppara.
Ilinniartitaanikkut ataqtigiinnerusumik eqannerusumillu
aaqqissuussinissarput pisariaqvippoq inuusuttavut amerlanerusut
ilinniarnerminnik naammassinnittalissappata. Meeqqat atuarfianniit
toqqammavissaq pitsaanerpaajusoq inuusuttut pisariaqartippaat
135 ingerlaqqinnissaminni. Taamaattumik Naalakkersuisut aallarnerpaat
Atuarfeqarnikkut ilinniartitaanikkullu aaqqissuusseqqinnissaq, meeqqat
atuarfiata ukiuni aqqaneq marlunni ingerlasarnissaanik tunngavilik.

140 Nunatsinni attaveqarniarnerput pitsanngoqaaq immap naqqatigut
nalunaarasuartaatit attavii Tele Greenlandimit tallineqarmata. Innuttaasut
ilarpassuisa periarfissaannik piorsaavoq. 2018-ip ingerlanerani attaveqaatit
sakkortusaaviisa ilaartorneqarlutik piareernissaat, internetikkullu attavii

145 nunaqarfinni sukkanerulersinneqarnissaat qilanaaraakka. Inuiaqatigiit tamakkingajalluta internetimut sukkasuumik attaveqalissaagut.

Inuiaqatigiinni attaveqaatitigut inerisaanerup ersersippaa siumut isigaluni nutarsaasoqartoq. 2017-imi Sikuki Nuuk Harbour aallarnerneqarpoq, 150 qilanaaraarpullu aningaasaliinerup taassuma pitsaanerusumik akikinnerusumillu Kalaallit Nunaanni avammullu assartuussinikkut kinguneqalernissaa.

Aningaasaqarnikkut nunatta inisisimanera maannakkut ajunngilaq. Nunatta karsia ukiuni kingullerni sinneqartoortarpoq, kommunillu aningaasatigut ingerlanerat naammaginarluni. Taamaattoqarnera nuannaarutissaavoq, kisianni aamma pissutsinut najummassimanarnerusunut piareersassaagut, 155 aningaasaliisarluta isumatusaartumik siumullu isigisumik, inuit amerlanerujartortut ikinnerusunit isumagineqalernissaat piareersimaffigiumallugu.

Pisortatigoortumik aningaasaliissutit taakkuussapput inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut toqqammavissiisussat, isertitat qaffakkiartornissaannut aalisarnerullu inuiaqatigiinnit annertuallaartumik isumalluutaaneranik 165 annikillisitsiartortussat. Taamaattumik isumalluaammernarpoq Naalakkersuisut Inatsisartullu mittarfiit nutarsaaviginissaannut aningaasaliinissamut killiliussat ataatsimoorummamatigit.

Mittarfiit taakkuupput nunarsuup sinneranut matutut ammaassisussat, 170 inuussutissarsiornikkut takornariartitsinikkullu inerisaanissamik periarfissiisussat, avammullu niuernikkut periarfissanik suliffinnillu amerlanernik pilersitsisussat.

Mittarfiliorernut aningaasalissutitta aamma kingunerisussaavaat inuit angallannerannut ukiumoortumik kiffartuussinernut isumaqatigiissutinut 175 aningaasartuutigisartakkatta ikigisassaangitsut appariartuaartinneqarnissaat. Maannakkut ukiumut 160 mio. kr. sinnerlugit isumaqatigiissutinut taakkununnga atortarpavut; kommuninik innuttaasunillu kiffartuussinivut pitsaanerusariaqarput. Taamaattumik ataavartunik iluaqutaasunillu 180 aaqqiinissat nukingiuttariaqarpavut.

Takornariartitsisut akornanni isumalluartoqarpoq suliniutinillu

annertusaanissanillu pissanganartunik aallartitsinernik kinguneqarlutik.
185 Nuannaarutigaaralu Campus Kujallermi takornarianik angallassisutut ilinniarnernut inuusuttut amerlasuut soqutiginnimmata. Qularutiginngilara inuusuttut taakku ilaat siunissami namminersorlutik takornarissanik kiffartuussinermik inuussutissarsiuteqarlutik ingerlataqalerumaartut.

190 Aalisarneq nunatta inuussutissarsiutaasa pingaarnersaraat, taamaattuassaarlu ukiorpassuarni. Taamaattumik pisanngatigalugu utaqqivara Inatsisartut aalisarnermut inatsisissaata nutaap qanoq inerneqarnissaa. Inatsisissamut siunnersuut inuiaqatigiinni tusagassiuutinilu oqallisigineqaqaaq. Oqallinnerlu taanna allaqquttussaanngilaq, tassami suliap nunatsinni inuppassuit
195 suliffeqarfippassuillu assigiinngitsutigut sunnertussaammagit.

Naalakkersuisuni sulissutigiuarparput aatsitassanik nioqquqtiessiornermik Kalaallit Nunaata aningaasaqarnikkut siunissami tapertaqalernissaa. Aatsitassalli akiisa appasinnerat ukiuni arlaqalersuni aporfivoq, qujanartumilli
200 ineriartorneq mumikkiartulersoq malunnarsiarttorpoq. Soqutiginninneq qaffakkiarttorpoq, misissueeqqaarnissanullu saaffiginnissutit 2016-imut naleqqiullugit pingasoriaatinngorsimapput.

Kommunit 2009-mi kattussuummatali innuttaasut sunniuteqaqataanerunissaat najukkaminnilu oqartussaaqataanerunissaat oqallisaasimapput. Pingaartumillu illoqarfiiit minnerusut kommunerujussuarni sunniuteqarsinnaanerat killeqarsimammat. Kommunip ataatsip iluani illoqarfimmiit illoqarfimmut ungasissinnaasaqaaq. Oqallinnerup tamatuma kingunerisa ilagaat Qaasuitsup Kommuniata marlunngorluni avittariaqalernera. Maannakkut Kommune
210 Qeqertalik Avannaatalu Kommunia pilersinneqarput. Periarfissarlu una atorlugu kommunini taakkunani nutaani innuttaasut kommuninilu siuttuulersut angusaqarluarnissaannik kissaappakka.

Naalakkersuisuniit siunertaraarput kommunini innuttaasut najukkaminni oqartussaaqataanerisa pitsanngorsaavagineqarnissaa. Inatsimmik allannguinerup kingunerisaanik kommunit tamarmik illoqarfinni tamani najukkami ataatsimiititalianik qinersisitsinissaat piumasqaataalissaq, nunaqarfinnilu aqutsisut oqartussaaffii annertusarneqarlutik.
215

220 Naalakkersuisuni isumaqarpugut nunat sanilitta niueqatigineranni pisortatigoortumik attaveqatigiilluarnissaq pingaaruteqartoq. Taamaattumik

nuannaarutigaara 2018-ip ingerlanerani Islandimi Reykjavikimi Kalaallit
Nunaata sinniisoqarfissaa ammarneqassammat.

225

Nunatsinni nalliuottorsuit takkukkaangata ilaquuttavut qanigisavullu ilagalugit pingoartorsiortarnerput ileqqutoqaavoq. Eqqarsaatigaavuttaaq asasaminik, annaasaqarsimasut maqaasisaqartullu. Nunaqqatitta ilaat nunani allaniippuit assigiinngitsunik peqquteqarlutik. Ilinniartuullutik, napparsimavinniillutik, 230 imarsiorituullutik ilaallu nunarsuarmi nunanut assigiinngitsunut nunassissimasuullutik. Taakkuttaaq tamaasa eqqarsaatitsigut najorpavut.

230

Naalakkersuisut inuiaqatigiillu sinnerlugin ukiortaami pilluaqqura Ataqqinartorsuaq Dronningi taassumalu Ilaqtai Kunngikkormiut. Aammattaaq pilluaqqakka danskit Folketingiat naalakkersuisuilu, 235 savalimmiormiut Lagtingiat naalakkersuisuilu, kiisalu inuiaat danskit savalimmiormiullu tamaasa.

235

Ukioq qaangiuttoq kingumut eqqarsaatigilerlugu pisoq ataaseq immikkullarilluinarpooq. Ajunaarnersuaq nunaqarfinnik Nuugaatsiamik Illorsuarnillu eqquisoq, taakkunani najugalinnut alianartorsuarmik, inuttaasunullu qanigisaasunut oqimaaqisumik sunniisoq.

Inuit sisamat inuunertik annaavaat. Ataqqillugit eqqaamasassavagut.

245

Allat nunaqarfitsik najugartik asasartik qimattariaqarsimavaat. Nutaamik ilaqtariittut toqqisisimamanartumik inuuneqaleqqinnissaannut ikiorlugit sulineq suli naammasseqqajanngilaq. Suliarli ajunngitsumik ingerlavooq.

250

Ajunaarnersuup kingunerisa qamuuna tamatta attorpaatigut, ataatsimoorluta sulileraangatta qanoq nakuutigisinnaassuserput takuarput. Inuit namminneq piumassutsiminnik suleqataasut, pisortat suliffeqarfii oqartussaasullu ikiorsiiniarnermi tapersersuinermilu ilungersorlutik suleqataapput. Ikiunnissinnut qujanaq.

255

Inuit ataatsimoorsinnaassusermik takutitsigaangata siunissamut neriuuteqarnera annerulersarpoq. Taarsioraluaraangattaluunniit upperisassavarput siunissarput qaamasuusoq. Illernit siunissamut qaamanerusumut aqqutissavut pilersereerpavut. Inuiattut immitsinnut upperinerusariaqarpugut.

Tamatta ikioqatigiilluta pisinnaavugut aamma sapinngilagut,
nukissaqarpugullu,
265 qaa kivitseqatigiinniarta.

Nunarput siuarsassagatsigu.

Asasakka nunaqqatikka...

270 Allanngortinneqarsinnaanngitsumik kinguaariinni angajoqqaavut
ukiorpassuarni siuttorisimasavut utoqqalillutik qaangiussulerput. Uagullu
inuiaqatigiinni siuttuulersutut tamanut toqqisisimanartumik asannittumillu
ingerlatsissalluta pisussaavugut. Kinguaatsinnut maligassiilluta. Soorlu
275 utoqqartavut uagutsinnut taamatut oqaassisarsimasut.

Ilungersussaagut nunatta siuariartornissaai ineriartornissaalu pillugit.
Sanngueequtivut kukkusarnivullu kisiisa piunnaarlugit ataatsimoorluta
tapersersoqatigiilluta meeqqatsinnut immitsinnullu kaammattortarluta siumut
280 ingerlassuugut.

Augo Lyngep taalliaa una issuartareernikuuara. Kingumulli issuaqqissavara
tulluutsikkakku:

285 ”Nikalluutigeqinatigik ataasiarlutik kukkuppata,

Nikalluutigeqinatigik aamma kukkoqqikkaluarpata, Ajorsassanngillat!
Ajugaassapput!
Namminneq pillutik! Uagullu pilluta!

290 Uagut inuiaqataasugut illersussavavut, Ajugaassapput!”

Taama oqarlunga Nunatsinni innuttaasut tamaasa ajunnginnerpaanik
kissaallusi ukiortaami pilluaqqussi.

295 Guutip nunarput inuili sernigiligit.

Kilde
www.naalakkersuisut.gl

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Nytårstale

305

URI

<https://www.dansketaaler.dk/tale/kim-kielsens-nytaarstale-2018>

310

315

320

325

330

335